

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานการณ์ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2546 จนถึงปัจจุบันของสังคมไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเหตุการณ์ความไม่สงบสุขของประชาชน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ และคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากความแตกต่างด้าน การปฏิบัติในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมและศาสนาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสมานฉันท์ของคนในชาติอย่างยิ่ง จุดเริ่มต้นของการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้ง ความรุนแรง ความไม่สงบสุข 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงควรเริ่มมีการสร้างความเข้าใจ การให้ความรู้แก่ประชาชนที่นับถือศาสนา โดยให้เข้าใจหลักการของศาสนาตนเอง ประเพณี ปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอย่างถูกต้อง (ปรีชา กันธิยะ, 2532, หน้า 129) และเสริมสร้างความเข้าใจอันดี มีความสมานฉันท์ระหว่างศาสนานิกชนของทุกศาสนา เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้อยู่ในสังคมที่ดี ร่วมด้วยการมีความรัก ความเข้าใจระหว่างศาสนา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความเคารพซึ่งกันและกัน จะช่วยให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งถือเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐาน 27 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้เป็นเกณฑ์ในกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพนั้น อาศัยอำนาจตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ รก 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 กระทรวงศึกษาธิการจึงมีกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้อิสลามศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังปรากฏแนบท้ายคำสั่งนี้ ให้สถานศึกษาได้นำมาตรฐานการเรียนรู้อิสลามไปใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพและพัฒนาผู้เรียนที่นับถือศาสนาอิสลามให้เข้าใจประวัติความเป็นมาความสำคัญ หลักของการศาสนาอิสลาม ยึดมั่นในหลักศรัทธา ประเพณีปฏิบัติตน กระทำความดีตามบทบัญญัติอิสลามสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และนำมาปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

และในโอกาสที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พัฒนาขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน

ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมแห่งความเป็นคนไทย ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพผลตามเป้าหมายของหลักสูตร เปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรกล่าวว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้างจะใช้เป็นวัสดุอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดอุปกรณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ (ปรียาพร วงศ์อนุโรจน์, 2543 หน้า 39) การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และต้องวางแผนเพื่อการประเมินผลเพื่อให้ทราบว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนนั้นได้บรรลุตามความมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรที่ดีจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครองประเทศตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ (กาญจนา คุณารักษ์, 2540, หน้า 291)

สิ่งที่ชี้ว่าหลักสูตรมีคุณภาพดี หรือไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย คือ การประเมินผลหลักสูตร (สุมิตร คุณานุกร, 2523, หน้า 7) การประเมินหลักสูตรทำให้ทราบ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2527, หน้า 203) ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินจะทำให้ทราบว่าหลักสูตรนั้นมีคุณค่าเป็นอย่างไร เหมาะกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการปกครองของประเทศหรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ต่อไป (กาญจนา คุณารักษ์, 2540, หน้า 271) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจกันจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประชาชน ในชุมชนที่สถานศึกษา ตั้งอยู่ แต่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ (ไพฑูรย์ จัยสิน, 2546, หน้า 20) กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นว่าเป็นงานระดับข้างของผู้บริหาร ครู อาจารย์ และประชาคม ซึ่งส่วนใหญ่มีความกังวล ไม่มั่นใจในความถูกต้อง รวมถึงการบรรลุ มาตรฐานการเรียนรู้ความเป็นศาสตร์ขององค์ความรู้แต่ละกลุ่ม สาระของการเรียนรู้การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษามาแล้วทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการบริหารภายใต้ปัจจัยที่สถานศึกษามีอยู่ ในปัจจุบันอีกด้วย ดังนั้นถ้าการบริหารจัดการไม่ดี อาจทำให้ผลการบริหารจัดการหลักสูตรของ สถานศึกษาไม่บรรลุจุดหมายและอาจส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาที่ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ได้

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีความพร้อมในปัจจัยด้านต่าง ๆ ในการที่จะบริหารหลักสูตร หรือการบริหารงานวิชาการ หรือการนำหลักสูตรไปใช้จะให้บรรลุได้นั้น (ชาวง บัวศรี, 2542, หน้า 273) กล่าวถึงการตรวจสอบการบริหารนำหลักสูตรไปใช้เท่ากับเป็นวัตรกรรมใหม่เข้ามาแทนที่มีอยู่เดิม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องแน่ใจว่าสิ่งที่จะนำไปใช้นั้นมีความพร้อมคือ ต้องพร้อมรับสิ่งที่จะต้องตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้ ได้แก่ ความพร้อมของหลักสูตร แม่บท ความพร้อมของครูผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อมของโครงการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนหลักสูตร การตรวจสอบความพร้อมนี้ ความจริงก็คือประเมินผลนั่นเองโดยฝ่ายรับผิดชอบมีความพร้อมที่จะรับและมีความเข้าใจที่จะรับด้วย ซึ่งในการตรวจสอบความพร้อม อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสนทนา การสอบถาม การใช้แบบสอบถาม และการทดสอบ เป็นต้น

อิสลาม คือคำสอนที่ใช้ให้ผู้นับถือ มีความรักในสันติ และสร้างสันติกับประชาชาติทุกคน เพราะคำว่า “อิสลาม” หมายถึง ความสันติ ความปลอดภัย หากทุกคนได้มีความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอย่างเต็มความศรัทธา ปัญหาความแตกต่างทางความเชื่อที่จะนำซึ่งความแตกแยกต้องไม่มีอย่างแน่นอน ความสันติและความมั่นคงทางสังคมก็จะเกิดขึ้น อันเป็นปัจจัยความมั่นคงของประเทศชาติ นอกจากนี้จะนำมาซึ่งความร่วมมือของชาวไทยทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าจะเชื้อชาติใดและนับถือศาสนาใด เพราะทุกศาสนามีเป้าหมายที่จะให้คนในชาติอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปึกแผ่น และมีความพร้อมเพรียงกันในการพัฒนาประเทศ อิสลามสอนมุสลิมทุกคนให้มีความรักความหวงแหนแผ่นดินเกิดและประเทศชาติ อันเป็นคำสอนที่มีมากกว่า 1,400 ปี แล้ว (สวาสดี สุมาลยศักดิ์, 2549, หน้า 3) การอยู่ร่วมกันของสังคม ควรต้องมีลักษณะหนึ่งของโลกาภิวัตน์ คือ การยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา เราไม่สามารถทำให้ทุกคนมีวัฒนธรรม หรือ มีความเชื่อทางศาสนาเป็นหนึ่งเดียวได้ เราต้องยอมรับ “การมีอยู่” ของความแตกต่างที่มาของวัฒนธรรมและความเชื่อที่หลากหลายนั้นต้องการติดต่อสื่อสารคมนาคมได้ทำให้ความหลากหลายมาอยู่ใกล้ชิดกัน สัมพันธ์กันมีความเป็นโลกเดียวกัน (global) (ศาสนาสร้างสันติ, 2548, หน้า 21)

ผู้ทำวิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี รับผิดชอบการจัดทำการเรียนรู้เรื่อง หลักสูตรอิสลามเบื้องต้น ให้กับนักศึกษา และทหารที่ต้องลงไปปฏิบัติหน้าที่ยัง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2548 และได้มีการพัฒนาหลักสูตรนี้อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 หลักสูตรอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษาญุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

วัน/เดือน/ปี	ชื่อสถานที่อบรมราชการ ที่จัดส่งผู้เข้ารับการอบรม	จำนวน สมาชิก (คน)
วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2548	โรงเรียนสงครามพิเศษ	120
วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2548	กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 721	60
วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548	นักเรียนกองพันทหารปืนใหญ่ ที่ 721	38
วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548	ศูนย์ปืนใหญ่ค่ายพลโยธิน	52
วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2548	กองพันทหารปืนใหญ่ ที่ 721	46
วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2548	กรมรบพิเศษที่ 3	53
	กองพลรบพิเศษที่ 1	104
วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2548	กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 11	48
วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2548	กองทหารราบที่ 1176	76
วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548	กองพันปฏิบัติการจิตวิทยา	697
วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2549	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	64
	โรงเรียนวัดห้วยหิน	
วันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ.2549	นักเรียนนายสิบเสนารักษ์ กรมการแพทย์	122
	ทหารบกกรุงเทพมหานคร	
วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2549	กรมรบพิเศษที่ 2	50
	กองพลรบพิเศษที่ 1	144
	รวม 14 หน่วย จำนวน	1,077

จากตาราง 1 หลักสูตรอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษาญุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ปีพุทธศักราช 2548 มีสถานที่การจัดส่งผู้เข้ารับการอบรม รวม 10 ครั้ง จำนวนสมาชิก 697 คน ปี มีสถานที่ราชการที่จัดส่งผู้เข้ารับการอบรม 4 ครั้ง จำนวนสมาชิก 380 คน รวมการจัดอบรม 2 ปี ที่ผ่านมา มีหน่วยงานราชการที่ให้ความสนใจส่งสมาชิกเข้ารับการอบรม หลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นรวม 14 หน่วยงาน จำนวนสมาชิกที่ผ่านการอบรมรวม 1,077 คน ผู้ทำวิจัยมีความเห็นว่า หลักสูตรอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษาญุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความจำเป็นต่อสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างยิ่ง ควรมีนโยบายที่จะจัดทำหลักสูตรอิสลามเบื้องต้นดังกล่าว เข้าไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นพื้นฐานแห่งความสมานฉันท์

และสร้างความเข้าใจในข้อแตกต่างของศาสนา เพื่อจรรโลงสังคมของกลุ่มชนให้ผู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายในการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยประกอบด้วยความมุ่งหมายทั่วไป คือ

1. เพื่อการประเมินการบริหารจัดหลักสูตรอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี และมีความมุ่งหมายเฉพาะด้านดังนี้ คือ

1.1 ด้านบริบท ได้แก่ จุดประสงค์หลักสูตร- ความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์ของหลักสูตร กับความคาดหวังของคุณสมบัติที่จะทำให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของหลักสูตรกับภาวะการณ์ปัจจุบันของสังคมและความเหมาะสมของจุดประสงค์โดยภาพรวมกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชาในหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ตำราเอกสาร สถานที่เรียน และบุคลากร

1.3 ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การบริหารหลักสูตร

1.4 ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของนักศึกษาหลังจากที่ผ่านการใช้หลักสูตร

2. เพื่อเปรียบเทียบการประเมินการบริหารจัดหลักสูตรอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์ทำงาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้น

2. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตนด้านวัฒนธรรมและศาสนาให้เป็นที่รับรู้และยอมรับกันทุกฝ่าย

3. เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามเบื้องต้นเข้าไประบบการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการต่อไปในอนาคต

4. ผลของการวิจัยเป็นแนวทางให้ภาครัฐได้ใช้การกำหนดแนวทางในการช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณได้ถูกต้อง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรที่เข้ารับการอบรมจากหน่วยราชการจำนวน 511 คน จำแนกได้ดังนี้

1.1.1 ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชา	จำนวน 8 คน
1.1.2 ครูผู้สอน	จำนวน 5 คน
1.1.3 นักศึกษา	จำนวน 244 คน
1.1.4 ผู้สำเร็จการศึกษา	จำนวน 254 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนแน่นอน (finite population) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และมีความคลาดเคลื่อน 5 % ($d = 0.05$) ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (สุริยั ตีร์โกเศศ, 2546, หน้า 445) ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 220 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 31 – 40 ปี
- 3) 41 – 50 ปี
- 4) มากกว่า 50 ปี

2.1.3 ประสบการณ์ทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 11 – 20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปี

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่คุณภาพของหลักสูตรอิสลามเบื้องต้น ของสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี รวม 4 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านบริบท

2.2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น

2.2.3 ด้านกระบวนการ

2.2.4 ด้านผลผลิต

ผู้วิจัยได้ทำการสอนในปีพุทธศักราช 2548 ถึงปี ระยะเวลา 2 ปี ในการสอนหรืออบรม แต่ละครั้งใช้เวลาการจัดการหลักสูตร 6 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน จึงขอกำหนดความหมายหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ไว้เป็นการเฉพาะ ดังต่อไปนี้

การประเมินการบริหารการจัดการของหลักสูตรอิสลามเบื้องต้น หมายถึง กระบวนการ ตรวจสอบ ประสิทธิภาพ ความเป็นไปได้ในการจัดการหลักสูตรอิสลามเบื้องต้น ของสถานศึกษามูลนิธิอานอัน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์อย่างมีระบบซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติสืบเนื่องอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหา ในการใช้ในการจัดการหลักสูตรได้ทันทั่วทั้งเพื่อให้หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพที่เหมาะสม โดยประเมินในด้านต่อไปนี้

1. ด้านบริบท เป็นการประเมินความเหมาะสมของจุดประสงค์ของหลักสูตร ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของหลักสูตรกับความคาดหวังของคุณสมบัติที่จะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับหลักสูตรกับภาวการณ์ในปัจจุบันของสังคม และความเหมาะสมในภาพรวมกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยวัดจากการสอบถามผู้บริหาร ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการศาสนาอิสลามและนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชาในหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ตำราเอกสาร และสถานที่เรียน โดยวัดได้จากการสอบถามผู้บริหาร ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการศาสนาอิสลามและนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ด้านกระบวนการ เป็นการประเมินความเหมาะสมของการจัดการ การเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล การบริหารหลักสูตร โดยวัดได้จากการสอบถามผู้บริหาร สถานศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการศาสนาอิสลาม และนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ด้านผลผลิต เป็นการประเมินคุณภาพของนักศึกษา หลักจากที่ผ่านการอบรมหลักสูตรแล้ว โดยใช้แบบสอบถามจากผู้บริหาร ผู้อำนวยการ หน่วยงานต่างๆ ครู อาจารย์ นักวิชาการอิสลาม และนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

หลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้น หมายถึง กระบวนการและหลักการการปฏิบัติ ศาสนกิจแบบมาตรฐานเป็นกฎข้อบังคับในขั้นแรก สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคน

จำเป็นต้องปฏิบัติและในสถานการณ์ปัจจุบัน จำเป็นที่บุคคลหรือกลุ่มชนในสังคมที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามรวมกันอยู่จำเป็นต้องศึกษาและเรียนรู้

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่เข้ารับการอบรมหลักสูตร อิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายยีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึงผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตร อิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายยีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

อิสลาม หมายถึง ชื่อของศาสนาหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งคนไทยบางส่วนนับถือและปฏิบัติอยู่

ครู หมายถึง ผู้สอนหรือวิทยากรผู้ดำเนินการจัดประสานในหลักสูตรอิสลามเบื้องต้น

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ หัวหน้าหน่วยงาน ผู้ช่วย ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้มีการตัดสินใจ ในการใช้หลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายยีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในหน่วยงานหรือสถานศึกษาของตนเองได้

หลักสูตร หมายถึง โครงการ โครงสร้าง ข้อกำหนด หรือเวลาประสบการณ์ที่สถานศึกษานูรุลมุฮายยีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นในด้าน

1. หลักการศรัทธาหรือการเชื่อ (เดาฮีด)
2. หลักการปฏิบัติหรือกฎข้อบังคับ (ฟิฮ)
3. หลักการจริยธรรมหรือมารยาท (ตะเซาฟ)
4. ประวัติศาสตร์ (ชีเราะห์)
5. หลักภาษา (มูยา)

จุดประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง ความต้องการหรือความประสงค์ที่หลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายยีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี กำหนดไว้

โครงสร้างหลักสูตร หมายถึง กลุ่มรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ รวม 5 ชั่วโมง

จุดประสงค์รายวิชา หมายถึง จุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นสถานศึกษานูรุลมุฮายยีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

เนื้อหาวิชา หมายถึง เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายยีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เอกสาร หนังสือ และการใช้ภาษาจากเพาเวอร์พอย ที่ใช้ในการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

สถานที่เรียน หมายถึง สถานที่ใช้ในการอบรมหรือจัดการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร

การจัดการหลักสูตร หมายถึง วิธีดำเนินการหรือกระบวนการจัดทำหลักสูตรโดยผ่านขั้นตอนการตรวจสอบของนักวิชาการ

การวัดผลประเมินผล หมายถึง กระบวนการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและความรู้เจตคติต่อหลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในรูปแบบเครื่องมือต่างๆ กรอกรวบรวมความสอบถาม สอบถาม แล้วนำมาพิจารณาตัดสินคุณค่าอย่างมีกฎเกณฑ์ และนำผลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

การจัดการหลักสูตร หมายถึง วิธีการดำเนินการหรือโครงการเรียนการสอน การอบรม ในระบบ 6 ชั่วโมง โดย 5 ชั่วโมง เป็นเรื่องหลักการและ 1 ชั่วโมง สุดท้ายเป็นการประเมินผล การวัดผล

คุณลักษณะของครู หมายถึง ลักษณะประจำตัว การแสดงออกของครูผู้สอนหลักสูตรอิสลามเบื้องต้น ของสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีนอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี ที่พึงมี เพื่อประเมินความดีความรู้ความสามารถ พฤติกรรมและความพร้อมในการเตรียมการสอน วิธีการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความรู้ การเรียนรู้และความเข้าใจ

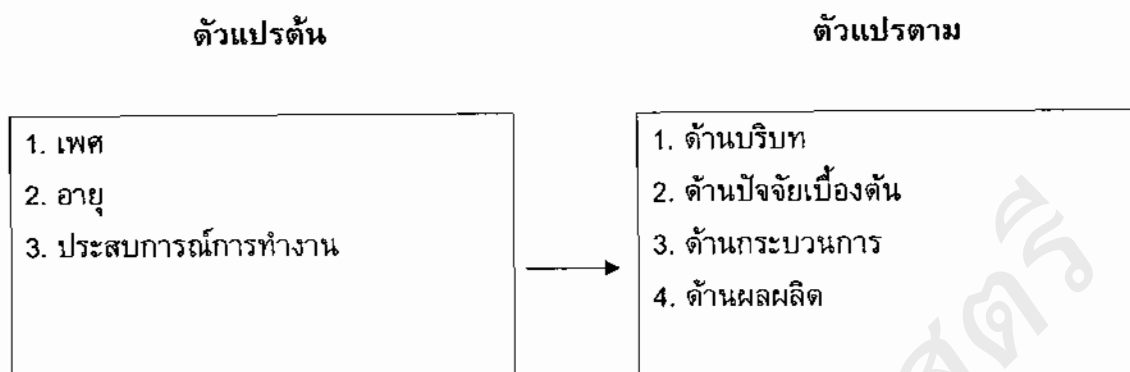
คุณลักษณะของผู้เรียน หมายถึง ประเภทของผู้เรียน เช่น เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นทหารกองแพทย์ เป็นทหารกองปฏิบัติจิตวิทยา ทหารกองจู่โจมรวมถึงทหารทุกคนที่จำเป็นต้องไปปฏิบัติการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นพระสงฆ์

คุณลักษณะของผู้ผ่านการอบรม หมายถึง มีความรู้ในหลักสูตรอิสลามเบื้องต้นดี สามารถปฏิบัติตนโดยใช้ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ โดยสร้างสรรค์มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี รักใคร่ปรองดอง มีความสามัคคีที่ดี และเข้าใจระบบการดำเนินชีวิตของสังคมที่มีวัฒนธรรมและศาสนาที่หลากหลายในสังคมประเทศไทย

งบประมาณ หมายถึง เงินสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรหลักการอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการประเมินการบริหารการจัดการอิสลามเบื้องต้นของสถานศึกษานูรุลมุฮายีรีน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ทำการประเมินโดยใช้แนวคิดเคอร์ซ และเควลีย์ (Kersee, & Kewley, p. 193) เป็นกรอบแนวคิดในการวัดคุณภาพของหลักสูตรอิสลามเบื้องต้นสรุปไว้ 4 ด้านคือ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต การประเมินคุณภาพของหลักสูตรครั้งนี้ สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. คุณภาพของหลักสูตรอิสลามเบื้องต้น อยู่ในระดับสูง
2. ผู้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์ทำงาน มีระดับคุณภาพด้านอายุการทำงานแตกต่างกัน